

також набуває права отримувати безкоштовно від будь якого органу інформацію, необхідну для виконання завдань пробації. Крім цього, з метою здійснення нагляду працівник пробації має право відвідувати у будь якому місці та на будь якій території осіб, до яких застосовано пробацію, або викликати їх та отримувати від них пояснення. З метою підвищення ефективності завдань пробації до складу персоналу кожного підрозділу органу пробації планується введення посад психолога, педагога та соціального працівника.

Отже, у статті достатньо обґрунтовується необхідність упровадження в Україні служби апробації як органу виконання покарань, альтернативних позбавленню волі, а також як як дуже ефективного заходу кримінально-правового характеру до неповнолітніх, які скоїли злочин.

Список використаної літератури:

1. Кошинец В. Необходимо шире применять наказания, альтернативные лишению свободы // Голос Украины. — 2006. — № 111(3861). — 20 июня.
2. Трубников В.М. Яким має бути відновне правосуддя у відношенні до неповнолітніх // Формування української моделі відновного правосуддя: Міжнар. конф. Київ, 10-11 лютого 2005 р. — К.: Український Центр Порозуміння, 2005. — Відновне правосуддя в Україні: Спецвипуск. — 102 с. — С. 79–81.
3. Янчук О. Сучасний стан та пріоритетні завдання реформування кримінально-виконавчої інспекції України в службу пробації — Режим доступу: <http://kvs.gov.ua/zmi/SuchasnyyStanPytannya08082014.pdf> — Заголовок з екрану.

ЧЕРКАСОВ С. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук

ЗАПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОБАЦІЇ В УКРАЇНІ

1. Важливий вплив на стан законності в Україні здійснює система кримінальних покарань та організація їх виконання. Оскільки нині суспільство прийшло до висновку, що покарання у виді позбавлення волі не є кращим засобом боротьби зі злочинністю, на порядку денному стоїть питання про скорочення об'ємів його застосування і пошуку шляхів розширення застосування альтернативних мір покарання.

2. Підвищення ефективності виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, є одним з концептуальних напрямків, передбачених Концепцією державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України, схваленої Указом Президента

України від 08.11.2012 № 631/2012, і забезпечуватися воно повинно, зокрема, шляхом:

- створення правових та матеріально-технічних умов для реформування кримінально-виконавчої інспекції у службу пробачії;

- розроблення і впровадження системи реабілітаційних та корекційних програм для осіб, до яких застосовані покарання, не пов'язані з позбавленням волі, та осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням;

- розроблення волонтерських програм, заходів постпенітенціарної опіки та соціального патронажу осіб, звільнених із місць позбавлення або обмеження волі;

- розроблення програм підготовки персоналу служби пробачії.

Впровадження служби пробачії для неповнолітніх є одним з основних шляхів створення ефективної системи реабілітації неповнолітніх правопорушників, передбачених Концепцією розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, схваленою Указом Президента України від 24.05.2011 № 597/2011.

3. Пробачія є невід'ємним елементом пенітенціарної системи розвинутих європейських країн, а також країн, що стали на шлях демократичних перетворень.

Упродовж останніх десятиліть в рамках ООН та Ради Європи ухвалено низку документів, спрямованих на розширення застосування заходів, альтернативних позбавленню волі, головними серед яких є Мінімальні стандартні правила ООН відносно мір, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила), прийняті Резолюцією Генеральної асамблеї ООН від 14.12.1990 р. № 45/110, та Європейські правила щодо громадських санкцій та заходів, затверджені Рекомендацією Комітету Міністрів Ради Європи від 19.10.1992 р. № R (92) 16. З 2010 р. в рамках Ради Європи діє новий стандарт організації національних пробачійних служб – Правила Ради Європи про пробачію, прийняті Рекомендацією Комітету Міністрів Ради Європи від 20.01.2010 р. № CM/Rec (2010)1. Правила визначають сферу застосування, основні принципи, організацію та види пробачії, правовий статус персоналу служби пробачії, його функції. Правила Ради Європи про пробачію стали основою для створення національної системи пробачії в Україні.

4. В Україні пробачія є відносно новим інститутом. Її прототипом можна вважати звільнення від відбування покарання з випробуванням – кримінально-правовий захід, введений Кримінальним кодексом України 2001 р. шляхом трансформації умовного засудження і відстроочки виконання вироку, які існували за Кримінальним кодексом УРСР 1960 року.

Впровадження в Україні інституту пробачії зумовлено необхідністю як підвищення ефективності виправлення і ресоціалізації засуджених, так і виконання міжнародних зобов'язань щодо ширшого запровадження видів покарань, альтернативних позбавленню волі. Її сутність полягає у

випробуванні певних категорій злочинців спеціальними юридичними обов'язками, поєднаними з наданням їм різної допомоги реабілітаційного характеру. Основною метою пробації є ефективне виправлення засуджених та зведення до мінімуму кримінального рецидиву.

Ключовою відмінністю майбутньої служби пробації від існуючої нині системи виконання альтернативних покарань є її соціальна складова, яка включає заходи соціальної реабілітації засуджених, допомоги та підтримки, що мають вирішити завдання виправлення засуджених та попередження повторного вчинення ними злочинів.

5. Невід'ємною складовою заходів з реалізації Закону України «Про пробацію» від 05.02.2015 р. є реформування кримінально-виконавчої інспекції, розроблення і впровадження системи реабілітаційних та корекційних програм для осіб, до яких застосовані покарання, альтернативні позбавленню волі, та осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, а також волонтерських програм, заходів постпенітенціарної опіки та соціального патронажу осіб, звільнених із місць позбавлення волі.

6. До основних проблем та труднощів, що ускладнюють успішну реалізацію концепції пробації в Україні, належать: недосконалість правового регулювання, наявність застарілої нормативної бази; складність забезпечення достатнього і стабільного фінансування пробаційної діяльності; відсутність практичного досвіду щодо підготовки та реалізації різнопланових пробаційних програм; необхідність перепідготовки персоналу кримінально-виконавчої інспекції, їх додаткового навчання та стажування; некомплект штатного персоналу та велика плінність кадрів кримінально-виконавчої інспекції, пов'язана з низькою заробітною платою та невеликою престижністю професії; відсутність в структурі державної кримінально-виконавчої служби необхідного числа спеціально підготовлених соціальних працівників, здатних реалізовувати реабілітаційні та корекційні програми (психологи, педагоги та ін.).

МЕЛЬНИЧУК Т. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права,
кандидат юридичних наук, доцент

АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ДЕВІАНТНОСТІ

При переході до постіндустріального типу функціонування багато спільнот зіткнулися з глобалізаційними парадоксами, які на відміну від очікуваного позитивного прогресивного впливу, створили ряд соціально-